

Yttrande över promemorian Ett bidrag för effektiv energianvändning i småhus

KN2026/00946

Svensk Bioenergi, Svebio, är en branschorganisation med drygt 250 företag, organisationer och personer som är verksamma inom bioenergiindustrin i Sverige.

Svebio tackar för möjligheten att lämna yttrande över promemorian Ett bidrag för effektiv energianvändning i småhus (KN2026/00946).

Bakgrund

Den centrala innebörden i promemorian Ett bidrag för effektiv energianvändning i småhus är att regeringen föreslår ett antal ändringar i förordningen (2023:402) om bidrag för energieffektivisering i småhus, med syfte att förlänga ansökningsperioden och öka antalet husägare som omfattas. Förändringarna motiveras av de fortsatta störningarna på energimarknaderna i och med oroligheterna i Mellanöstern. Regeringens argument är att förändringarna av stödet väntas bidra till en effektivare energianvändning i småhusbeståndet, något som väntas göra hushållen mindre känsliga vid energipristopp, samtidigt som det frigör eleffekt till andra sektorer och på så vis underlättar elektrifieringen i samhället.

Bidraget för energieffektivisering i småhus föreslås förlängas med fyra år, till och med den 1 juni 2030. Det maximala bidraget per installation föreslås fortsatt uppgå till 60 000 kronor, men detta får maximalt utgöra 30 procent av den totala installationskostnaden, i stället för 50 procent som tidigare gällt.

Därtill ökas stödets omfattning så att det ska kunna sökas oavsett befintlig uppvärmningsteknik, förutom fjärrvärme. Även ett antal förenklingar i ansökningsprocessen föreslås.

Till bidraget avsätts 300 miljoner kronor över en period av fyra år. Skulle hela stödbeloppet användas beräknas detta kunna leda till en minskning av energianvändningen om totalt 30 gigawattimmar per år.

Svebios synpunkter

Svebio välkomnar de föreslagna förändringarna att förlänga och utveckla bidraget för energieffektivisering av småhus. Vi delar uppfattningen om att energieffektivisering är en central del av energi- och klimatomställningen, och att det finns stor möjlighet för småhusbeståndet att bli en drivande faktor i omställningen.

Svebio välkomnar insatser för att minska elanvändningen i småhus och att minska effektbehovet för rumsuppvärmning och uppvärmning av varmvatten. Det kan underlätta elektrifiering och utfasning av fossila bränslen. Det gäller det enskilda småhuset som kan frigöra effekt för att till exempel ladda en elbil, när behovet av att värma huset är stort. Det gäller också på en övergripande nivå då elnät kan avlastas lokalt och regionalt för att frigöra effekt för till exempel laddning av elfordon på andra ställen lokalt och regionalt.

Svebio ser att både pellets pannor och pellets kaminer kan göra stor nytta för att avlasta effekt i elnät. Svebio ser därför att det är viktigt att inkludera materialkostnader för moderna pellets kaminer i bidragsberättigade kostnader.

Alla nya pannor och kaminer som marknadsförs i Sverige ska vara testade och godkända enligt Ekodesigndirektivet. Det innebär att produkten måste klara en miniminivå när det gäller verkningsgrad samt även maxgränser för hur mycket emissioner anläggningen får släppa ut. Det finns också ett informationskrav som innebär att den som säljer en produkt är skyldig att redovisa nivån på verkningsgrad och emissioner. Det underlättar för konsumenten att välja den energieffektivaste produkten med lägst emissioner.

Det finns tre huvudkategorier av pellets kaminer:

1. Pellets kamin med vattenburen värmedistribution. Det är i princip en biobränslepanna med ett glasfönster där lågan syns, och ett designat yttre så att kaminen kan placeras i vardagsrum eller korridor interiört. Denna pellets kamin är vattenmantlad och kan kopplas direkt till ett vattenburet värmesystem och kan täcka hela husets värme- och varmvattenbehov.
2. Pellets kamin med luftburen värmedistribution till flera rum. Det är en kamin med flera fläktar och kanaler som kan distribuera värme till flera rum och kan täcka en stor del av husets värmebehov.
3. Pellets kamin med luftburen värmedistribution i rummet där den placeras. Den kan täcka huvuddelen av husets värmebehov beroende på hur planlösningen ser ut.

Svebio anser att det är olyckligt att ändringen av 6 § gör att bidrag inte får lämnas till nyinstallation av pelletskamer av kategori 2 och 3. Bidrag får lämnas till nyinstallation av pelletskamer av kategori 1, det vill säga vattenmantlade kamer. Svebio föreslår dock att 6 § ska omformuleras så att även pelletskamer i kategori 2 och 3 ska omfattas av stödet.

Enligt Svebio kan pelletskamer med luftburen värmedistribution göra stor nytta för att avlasta elsystemet. En pelletskamin kan ge en värmeeffekt på mellan 5-25 kW beroende på modell. Till skillnad från en luft/vatten-värmepump som hämtar energi från luften ger en pelletskamin samma effekt oberoende av utetemperatur. När det är som kallast och huset behöver som mest värmeeffekt gör en pelletskamin som störst nytta för att avlasta eleffektbehovet. När det är som kallas behöver en luft/vatten-värmepump oftast kompletteras med elpatron, det vill säga direktel,

Svebio vill också peka på möjligheten för småhus att kombinera luft/vatten- värmepump med en pelletskamin. Värmepumpen kan då användas vår/sommar/höst när luften är varmare och värmebehovet lägre. Pelletskaminen kan avlasta värmepumpen under vintern, när det är som kallast.

Svebio önskar en ökad tydlighet i förordningstexten kring vilka typer av installationer som avses, för att minska risken för olika tolkningar av vilka installationer som omfattas av stödet. I 9-10 § återfinns formuleringar kring att endast en bibränsleinstallation som "är effektstyrd och medger en kontinuerlig och automatisk bränsletillförsel" ska ges stöd. Begreppet "automatisk" i denna paragraf tolkades i föregående bidragsperiod olika av länsstyrelser och Boverket. Detta ledde till att ett antal bidragsansökningar för installationer av pelletskamer först fick avslag hos länsstyrelserna.

Efter att en privatperson överklagat ett avslag från Länsstyrelsen i Västerbotten prövade Boverket frågan och biföll överklagan. I ett förtydligande beslut (Dnr 5331/2023) från Boverket klargjordes att även pelletskamer var stödberättigade.

Boverket konstaterade i sitt beslut att en pelletskamin är en anordning för uppvärmning med bibränsle i enlighet med 9 §. Boverket konstaterade också att en pelletskamin är effektstyrd och medger en automatisk bränsletillförsel enligt 9 § i förordningen.

Boverket konstaterade även att uppräkningsen av materialkostnader i 10 § som är bidragsberättigade inte är uttömmande. Länsstyrelsen bedömde att material i 10 § 9 syftar på material som räknas upp i 10 §1-8. Boverket gjorde en annan bedömning och kom fram till att kostnaden för inköp av pelletskamin och annat material som är nödvändig för installation av densamma är en bidragsberättigad kostnad enligt 10 § i förordningen.

Denna klargörande process tog cirka tre månader i fallet med Länsstyrelsen i Västerbotten. Resterande länsstyrelser behövde sedan besluta om att följa Boverkets bedömning, vilket också tog tid. Detta skapade osäkerhet bland konsumenter och en ofördelaktig marknadsposition för installatörer av pelletskamer. För att undvika denna otydlighet i förordningen upprepas förslår Svebio därför att 10 § 2 kompletteras med ordet "pelletskamin".

Moderna biobränslebaserade uppvärmningsanordningar kan bidra till ett minskat elberoende och bistå med en energi- och utsläppseffektiv uppvärmningslösning i många småhus. Dessutom är biobränslebaserade lösningar en beredskapsresurs, både vid fredstida strömavbrott, men även vid kris och krig.

Svebio föreslår därmed att 9 § eller 10 § kompletteras på så vis att bidrag fortsatt kan lämnas för moderna biobränslebaserade uppvärmningsanordningar som uppfyller Boverkets byggregler med krav på byggnadens funktion. Svebio noterar även att förslaget innebär en retroaktiv tillämpning av stödet. Givet våra tidigare synpunkter kring otydligheter i förslaget, samt de komplexa regler för retroaktiva bidrag som ges i den nya versionen av stödet föreslår vi att den retroaktiva perioden börjar gälla från och med 2 juni 2025 (dagen efter att omgång 1 avslutades). Detta för att skapa en tydlig gräns och minska risken för missnöje hos sökande.

Slutligen önskar Svebio att en formulering om att nyinstallation av pelletsaminer ska följa ekodesignförordningen förs in i förordningen. Ekodesignförordningen (2024/1781) tydliggör kraven på installationernas energieffektivitet och utsläpp.

Stockholm den 8 juni 2026
SVENSK BIOENERGI

Anna Törner
VD

Kopia till
lin.liljefors@regeringskansliet.se